

**Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş
taýdan goramak ministriniň 2018-nji
ýylyň 11-nji oktýabryndaky 126-Ö belgili
buýrugy bilen tassyklandy**

**Ýalňyz gartaşan raýatlara we maýyplara durmuş taýdan hyzmat ediş
merkezinde durmuş hyzmatyny alýan raýatlaryň merkeziň bölümlerinde
durmuş hyzmatyny alýan wagtlary olaryň içki tertip-düzgünini berjaý
etmekleriniň mysaly düzgünleri**

I. Umumy düzgünler

1. Ýalňyz gartaşan raýatlara we maýyplara durmuş taýdan hyzmat ediş merkezinde durmuş hyzmatyny alýan raýatlaryň merkeziň bölümlerinde durmuş hyzmatyny alýan wagtlary olaryň içki tertip-düzgünini berjaý etmekleriniň mysaly düzgünleri (mundan beýläk – Düzgünler), Ýalňyz gartaşan raýatlara we maýyplara durmuş taýdan hyzmat ediş merkez (mundan beýläk – Merkez) hakynda düzgünnama laýyklykda işlenip taýýarlandy hem-de merkezde durmuş hyzmatyny alýan raýatlaryň durmuş hyzmatyny alýan wagtlary içki tertip-düzgünü berjaý etmekligiň we tertip-düzgünü bozanlara temmi çäresiniň berilmeginiň şertlerini, durmuş hyzmatyny alýan raýatlaryň, şeýle hem durmuş hyzmatyny edýän işgärleriň hukuklaryny we borçlaryny kesgitleýär.

2. Düzgünler merkeziň durmuş hyzmatyny alýan ähli raýatlary we durmuş hyzmatyny edýän işgärleri üçin hökman berjaý edilmäge degişlidir.

3. Merkeziň işgärleri durmuş hyzmatyny almak üçin merkeze kabul edilen raýatlary düzgünler bilen gol çekdirip tanyşdyrmalydyrlar. Düzgünler merkeziň binasynyň görünýän ýerinde asylyp goýulýar.

Merkeze durmuş hyzmatyny almak üçin kabul edilen raýata, durmuş hyzmatyny etmek üçin kabul edilmegiň we hyzmat edilmekden aýrylmagyň seneleri barada, şeýle hem olary gyzyklandyryýan beýleki soraglar boýunça ýatlamalar berilýär.

**II. Merkezde durmuş hyzmatynyň alynýan wagty içerki tertip-düzgüniň
we gün tertibiniň berjaý edilmeginiň şertleri**

4. Merkeziň ýolbaşçysynyň buýrugy bilen merkeziň gündizki we gije-gündizki bölümlerine durmuş hyzmatyny etmek üçin kabul edilen raýatlar, merkezde durmuş hyzmatyny alýan raýatlaryň sanawyna goşulýar we olar bellenen tertipde tassyklanan kadalara laýyklykda azyk önümleri, derman we sargy serişdeleri bilen üpjün edilýär.

5. Merkeziň gündizki we gije-gündizki bölümlerinde durmuş hyzmaty edilýän raýatlara özleriniň pasyllaýyn geýilýän egin-eşiklerini we aýakgaplaryny geýmeklik, hususy ýorgan düşeklerini we şahsy gigiýena serişdelerini (polotense, darak, diş şyotkasy, diş pastasy, sabyn we ş.m) ulanmaklyk rugsat berilýär, şeýle

hem merkeziň ýolbaşçynyň rugsady bilen durmuş hyzmaty edilýän raýatlara merkeze radio, saz gurallaryny we şahsy kitaplaryny getirmeklige rugsat berilýär.

Merkeziň gündizki we gije-gündizki bölümlerine durmuş hyzmatyny almak üçin ýerleşen her bir raýat ýorgan-düşekli krowat, tumboçka, şkof, stol we stul bilen üpjün edilmelidir.

6. Merkeziň gündizki we gije-gündizki bölümlerine raýatlar ýerleşdirilende olaryň ýaşı, jynsy we saglyk ýagdaýy hem-de başga şahsy aýratynlyklary nazara alnyp, merkeziň ýolbaşçysynyň görkezmesi bilen merkeziň saglygy goraýyş işgäriniň ylalaşygy esasynda ýerleşdirilýär.

Bir otagdan beýleki otaga geçirilmeklik ýolbaşçynyň rugsatnamasy hem-de saglygy goraýyş işgäriniň ylalaşygy esasynda amala aşyrylýar.

7. Merkezden raýatlaryň wagtlaýyn çykyp gitmegi bilen baglanyşykly boş duran otaglar gulplanylyp saklanylýar. Açarlar nobatçy işgärde goýulmalydyr.

8. Günortan naharyndan soň we gijeki dynç alyş wagtynda merkeziň otaglarynda we olara ýanaşyk ýerlerde doly ümsümlük berjaý edilýär. Merkeziň gündizki we gije-gündizki bölümlerinde dynç alynýan wagty saz çalmak, aýdym aýtmak, goh etmek, telewizoryň ýa-da radionyň sesini gaty açmak bilen rahatlyk bozulmaly däldir. Gündizki we gijeki dynç alyş wagtynda otaglary tämizlemäge rugsat berilmeýär.

9. Merkeziň gündizki we gije-gündizki bölümlerinde durmuş hyzmatyny alýan raýatlaryň gün tertibi ýerli şertleri we aýratynlyklary nazara alnyp merkeziň ýolbaşçysy tarapyndan düzülýär. Gün tertibiniň mysaly düzgünleri:

07.00 - 08.00	irdenki oýadyş, ýuwunyp-ardynyp üst-başa seredilýär, köwüş we egin-eşikler arassalanýar;
08.00 - 09 00	ertirlik;
09.00 - 13.00	hojalyk işlerine ýardam edilýär;
13.00 - 14.00	günortanlyk nahary;
14.00 - 16.00	dynç alyş;
16.00 - 16.30	öýlänlik nahary;
16.30 - 18.00	boş wagty;
18.00 - 19.00	agşamlyk nahary;
19.00 - 23.00	medeni çäre we dynç alyş;
23.00 - 07.00	gijeki dynç alyş.

10. Öz-özüne hyzmat etmek ukybyny kem-käsleýin ýa-da doly ýitiren we saglyk ýagdaýy sebäpli hemişe seredilmäge we gözegçilikde bolmaga mätäç raýatlardan başgalara iýmit aşhanada berilýär. Aşhanada gündeňki naharlaryň sanawy görünýän ýerde asylyp goýulýar.

11. Raýatlar saglyk ýagdaýynyň ýaramazlygy barada merkeziň feldşeriniň aýlanýan ýa-da merkeziň ýolbaşçysy tarapyndan bellenen kabul edilýän wagty oňa ýüz tutmalydyr. Galan wagtlarda merkeziň nobatçy saglygy goraýyş işgärlerine ýüz tutulýar.

12. Feldşer günde bellenen wagtda näsaglary kabul edýär, öz-özüne hyzmat etmek ukybyny kem-käsleýin ýa-da doly ýitiren we saglyk ýagdaýy sebäpli hemişe

seredilmäge we gözegçilikde bolmaga mätäç raýatlaryň ählisini barlaýar we gerekli lukmançylyk kömeginden öň berilýän saglygy goraýyş kömegini berýär.

13. Ýöriteleşdirilen saglygy goraýyş kömegine mätäç raýatlar döwlet saglygy goraýyş edaralaryna barlag we bejeriş üçin iberilýär. Saglygy goraýyş edaralarynda raýatlaryň bejeriş alandygy üçin töleg Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde amala aşyrylýar.

14. Merkeziň her bir otagynda hökmany ýagdaýda görünýän ýerde otagda bolýan raýatlaryň sanawy we şol sanda içki tertip düzgüne seretmeklik üçin bellenen jogapkäriň maglumatlary asylyp goýulýar.

15. Merkeziň otaglaryny mümkin boldugyça ýygy-ýygydan howalandyryp durmaly.

III. Merkeze durmuş hyzmatlaryny etmek üçin kabul edilen raýatlaryň hukuklary we borçlary

16. Merkeze durmuş hyzmatlaryny etmek üçin kabul edilen raýatlara durmuş hyzmatlary edilende olaryň şulara hukuklary bardyr:

durmuş taýdan hyzmat edýän işgärler tarapyndan özlerine hormat we adamkärçilik bilen garalmagyna;

saglygy goraýyş netijenamasy boýunça saglyk ýagdaýyna baglylykda durmuş hyzmatynyň görnüşlerini saýlap almaga;

olara gündizki we gije-gündizki durmuş taýdan hyzmat edýän bölümlerde arassaçylyk talaplaryna laýyk gelýän ýaşayyş şertleriniň üpjün edilmegine;

ideg edilmegine, gündizki we gije-gündizki durmuş taýdan hyzmat edýän bölümler tarapyndan berilýän ilkinji saglygy goraýyş-arassaçylyk kömegine;

gündizki we gije-gündizki durmuş taýdan hyzmatyny edýän bölümlerde durmuş taýdan uýgunlaşdyrylmaga;

olaryň saglyk ýagdaýyny, saglygy goraýyş netijenamasyna we zähmet babatdaky maslahatlara laýyklykda höweslerini hasaba almak bilen, bejeriş-zähmet işine meýletin gatnaşdyrylmagyna;

öz hukuklary, borçlary, durmuş taýdan hyzmat etmegiň görnüşleri, hyzmat etmegiň şertleri, şol sanda olaryň töleginiň şertleri barada maglumat almaga;

durmuş taýdan hyzmatyndan boýun gaçyrmaga;

durmuş taýdan hyzmat edilende durmuş taýdan hyzmat edýän işgäre aýan bolan şahsy häsiýetdäki maglumatlaryň gizlin saklanylmagyna;

öz hukuklaryny we kanuny bähbitlerini goramaga, şol sanda hukuklary bozulan ýagdaýynda kazyýete ýüz tutmaga.

17. Raýatlar merkeziň bölümlerinde durmuş hyzmatlaryny edilmegine kabul edilmegi üçin “Ýalňyz gartaşan raýatlara we maýyplara durmuş taýdan hyzmat ediş merkez hakynda” düzgünnamada bellenen maglumatlary we resminamalary merkeziň işgärlerine bermelidirler.

18. Merkeze durmuş hyzmatlaryny edilmegine kabul edilen raýatlar özüni alyp barmagyň düzgünlerini berjaý etmelidirler, işgärler we bir-biri bilen gürleşenlerinde özlerini mynasyp alyp baryp, paýyş sözlerini ulanman, edepli we mylakatly gürleşmelidirler.

Raýatlar özleriniň we beýleki raýatlaryň saglygyna zeper ýetirilmegine ýol bermeli däldirler.

19. Raýatlar merkeziň hyzmat edýän işgärleriniň jan saglygyna howp salýan ýagdaýlaryň aradan aýrylmagyna şertleri döretmelidirler, şeýle hem ýaşaýan ýerinde durmuş hyzmatyny edýän bölümünde hyzmat edilýän raýatlar öýlerinde özleriniň wagtlaýyn bolmadyk wagtlyry, bu barada merkeziň işgärlerini habarly etmelidirler.

20. Raýatlar merkeziň emlägini we esbaplaryny gowy ulanmaga we bolýan otagynda hem-de umumy ulanylýan ýerlerde arassaçylygy we tertip-düzgüni berjaý etmäge, emlägiň bozulan ýa-da ýiten ýagdaýynda merkeziň işgärlerine habar bermäge borçludylar.

Merkeziň emlägi bilkastlaýyn zaýаланan ýagdaýynda günäkäre kanuna laýyklykda onuň bahasy töletdirilýär.

21. Raýatlara merkeziň otaglarynda tiz ot alýan materiallary, çalt zaýаланýan iýmitleri saklamak, nahar bişirmek, çilim çekmek, alkogolly içgileri içmek, humarly oýunlary oýnamak, goş-golamlary bir otagdan beýleki otaga geçirmek, aýakgaply ýatmak, kir ýuwmak we kiri guratmak, öý haýwanlaryny saklamak, gaz plitalaryny we emeli elektrik görnüşdäki enjamlary ulanmak, şeýle hem arassaçylygyň, ýangyna garşy göreşmegiň, zähmeti goramagyň we tehniki howpsuzlygyň kadalarynyň we gigiýenanyň düzgünlerini bozmak düýbünden gadagan edilýär.

Kir ýuwmak, ütük etmek, egin-eşikleri arassalamak ýörite niýetlenen ýerde amala aşyrylýar.

22. Merkeziň ýaşaýan ýerinde durmuş hyzmatyny edýän bölümünde hyzmat edilýän raýatlar hyzmat edilýän raýatlaryň öýüne barmagyň wagt tertibine laýyklykda, şeýle hem zerur bolan beýleki günlerde merkeziň hyzmat edýän işgärlerine wezipe borçlaryny ýerine ýetirmekleri üçin mümkinçilikleri döretmelidirler.

23. Raýatlara merkeziň bölümlerinde durmuş hyzmatlarynyň ýerine ýetirilýän wagty, olaryň serhoş ýagdaýda bolmaklary gadagan edilýär.

24. Raýatlar “Ýalňyz gartaşan raýatlara we maýyplara durmuş taýdan hyzmat ediş merkez hakynda” düzgünnamada we şu Düzgünlerde bellenen talaplary berjaý etmäge borçludylar.

IV. Merkeziň işgärleriniň işleri

25. Merkeziň ýolbaşçysy edara binalarda we olary gurşap alýan töwereklerde ýangyn howpy hem-de işgärleriň zähmetine päsgel berýän ýa-da howp salýan beýleki hadysalaryň dörän ýagdaýynda işgärleriň we raýatlaryň özlerini nähili alyp barmalydyklary baradaky düşündiriş işleriniň geçirilmegini guraýar.

26. Merkeziň ýolbaşçysy her gün merkeziň otaglarynyň umumy barlagyny geçirýär.

Tertip-düzgüni bozanlara Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde düzgün-nyzam temmi çäresi görülýär.

27. Merkeziň ýolbaşçysy durmuş hyzmatlaryny alýan raýatlaryň wagtlarynyň hoş geçirilmegini üpjün etmek maksady bilen, jemgyýetçilik birleşikleri bilen bilelikde aýdym-sazly çäreleri guraýar. Şeýle hem merkezde bolýan raýatlar üçin teleýaýlymlarda berilýän, ýurduň durmuşyna degişli möhüm wakalar barada habar berýän syýasy habarlar we beýleki telegepeşikleriň wagtly-wagtynda görkezilmegi gurnalýar (gerekli enjamlaryň bolan ýagdaýynda).

28. Merkeziň işgärlerine merkeziň durmuş hyzmatlaryndan peýdalanýan raýatlar bilen iş bilen bagly bolmadyk ýagdaýlardan başga ýagdaýlarda gatnaşyklary etmek, şeýle hem olaryň hyzmatlaryny şahsy bähbitlerine ulanmak gadagan edilýär.

29. Merkeziň işgärleri merkeziň durmuş hyzmatlaryndan peýdalanýan raýatlaryň edýän talaplaryna üns bermäge borçludyr. Raýatlaryň kanuny talaplarynyň berjaý edilmegi üçin gijikdirmesiz çäre görülmelidir.

Merkeziň işgärleri özüni alyp barmagyň düzgünlerini berjaý etmelidirler, raýatlar we bir-biri bilen gürleşenlerinde özlerini mynasyp alyp baryp, paýys sözlerini ulanman, edepli we mylakatly gürleşmelidirler.

30. Merkeziň ýolbaşçysy merkeziň ygtyýarlygyna girýän meseleler boýunça raýatlaryň ýüz tutmalaryna kanuna laýyklykda bellenen tertipde seredilmegini üpjün edýär, şeýle hem merkeziň işine degişli soraglar boýunça raýatlardan gelen belliklere we teklipere seredýär.

31. Merkeziň durmuş hyzmatlaryndan peýdalanýan we merkeze gelýän raýatlar üçin bildirişler tagtasynda elýeter ýerde bellenen tertipde bellik-teklip kitaby ýöredilýär. Kitaba girizilen ähli bellikler we teklip merkeziň ýolbaşçysy tarapyndan seredilýär, şol bellikler we teklip boýunça Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde zerur bolan işler geçirilýär.

32. Merkezde durmuş hyzmatyny alýan raýatyň aradan çykan ýagdaýynda merkeziň ýolbaşçysy tarapyndan aradan çykan raýaty hasapdan aýyrmak barada buýruk çykarylýar, şonuň esasynda ol üpjünçiligiň hemme görnüşlerinden boşadylýar.

V. Jemleýji düzgünler

33. Şu Düzgünleriň talaplarynyň ýerine ýetirilmezligi ýa-da talaba laýyk ýerine ýetirilmezligi durmuş hyzmatyny alýan raýatlar üçin olara ýerine ýetirilýän durmuş hyzmatlarynyň ýerine ýetirilmeginiň bes edilmegine esas bolup durýar.

Merkeziň işgärleri tarapyndan Düzgünleriň talaplarynyň ýerine ýetirilmezligi ýa-da talaba laýyk ýerine ýetirilmezligi Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda olara düzgün-nyzam temmi çäresiniň ulanylmagy bilen jogapkärçilige çekilmegine getirýär.